

VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILANNE V. 2020

Hyvinvoinnin tilan muutoksia vuosina 2019-2020:

Rääkkylän kunnan hyvinvointisuunnitelma on laadittu valtuustokaudelle 2017 - 2020 ja suunnitelma on hyväksytty valtuustossa 11.12.2017. Hyvinvointisuunnitelman painopisteiksi on valittu seuraavat painopisteet:

- Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi
- Työikäisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Ikääntyvien toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen
- Kunnan strateginen terveydenedistämisen aktiivisuus ja kuntalaisten osallisuuden edistäminen

Väestön vuosittaista hyvinvoinnin tilaa arvioidaan asetettujen painopisteiden ja HYTE-kannustimien (prosessi- ja tulosindikaattorit) kautta.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi

Lasten ja nuorten ylipainon ennaltaehkäiseminen on ajankohtaista edelleen. Mitattujen painotietojen perusteella (Avohilmo-rekisteri) lasten ja nuorten ylipaino on yleistä Rääkkylässä. Vuonna 2019 ylipainoisten osuus 2-6-vuotiaissa oli 45,2 %, 7-12-vuotiaissa 19,5 % ja 13-16-vuotiaissa 32,1 %. Vuoden 2019 kouluterveyskyselyn mukaan korkeintaan tunnin viikossa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajallaan harrasti 46,90 % 8. ja 9. luokan oppilaista, mikä oli 15 %-yksikköä enemmän kuin edellisessä mittauksessa v. 2017. Lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn MOVE! -mittausten (2019) perusteella 14,3 %:lla Rääkkylän 5.luokkalaisista ja 50 %:lla 8.luokkalaisista oli heikko fyysinen toimintakyky.

Vuonna 2020 peruskoulun puolella toteutettiin aktiivista koulupäivää (Liikkuva koulu -toimenpiteet) ja tuettiin terveellisiä elintapoja kouluruokailun kautta sekä järjestettiin monialaisia terveyskasvatuksen tapahtumia. Kouluajan ulkopuolista vapaa-ajantoimintaa ja siitä tiedottamista on myös kehitetty.

8. ja 9. luokkalaisista päivittäin jotain tupakkatuotteita tai sähkösavukkeita käytti 15,6 % (2019). 19,4 % samanikäisistä koki terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi v. 2019 kouluterveyskyselyn mukaan. 15,6 % nuorista koki itsensä yksinäiseksi. Perusopetuksen terveydenedistämisen aktiivisuuden (TEA) pistemäärä on kasvanut edellisen mittauksen pistemäärästä 79 pistemäärään 83.

Lapsiperheiden varhainen tuki on jatkunut mm. neuvolatoiminnassa. Perhetyöntekijä on jatkanut ennaltaehkäisevää perhetyötä. Perhetyöntekijä käy terveydenhoitajan kanssa kotikäynneillä perheissä, kun lapsi on täyttänyt 2,5 vuotta. Vuonna 2018 perhetyöntekijällä oli ennaltaehkäiseviä käyntejä 1 perheessä. Käynnit olivat viikoittaisia.

Perhekeskustoiminta aloitti 2018. LaPe johtoryhmä on jatkanut toimintansa Keski-Karjalan yhteisenä toimijana. Perhekahvilan toimintaa kehitettiin syksyllä 2020, koska kahvilatoimintaan ei enää riittänyt perheitä. Perheille järjestettiin harrastustoimintaa, mm sirkus-, pomppu- ja mopokerho.

Vuonna 2020 lastensuojelun avohuollon asiakkaita on ollut 13 ja lastensuojeluilmoituksia tehty 9 kpl. Nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi on tehty etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajatoimintaa kunnan omana toimintana. Kunta on mukana myös maakunnallisessa Ohjaamotoiminnassa. Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17 - 24-vuotiaita vastaavan ikäisistä oli 6,4 % (n=6 henkilöä). Nuoria (18-24-v.) työttömiä oli vuonna 2019 8 henkilöä ja vuonna 2020 alle 5 henkilöä.

Työikäisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Työllisyyden ja työkyvyn kehittämistoimet ovat keskeisintä kunnan elinvoimatoimintaa. Työkyvyttömyyseläkettä saavia 25 - 64-vuotiaita oli vuoden 2019 lopussa 14 %. Luku on edellisinä vuosina hieman laskenut tai pysynyt ennallaan. Työikäistä väestöä kannustetaan aktiiviseen vapaa-aikaan kohdennetulla henkilökohtaisella liikuntaneuvonnalla yhteistyössä Terveystalon kanssa. Elintapaneuvontaa työikäisille antaa Keski-Karjalan Tykes-hanke. Liikunnan terveyden edistämisen aktiivisuuden TEA-pistemäärä v. 2020 oli 70 koko maan keskiarvon ollessa 74.

Työikäisen väestön terveyseroja ennaltaehkäistään eri toimin mm. kuntosali- ja liikuntatoiminnan avulla sekä elintapaneuvonnalla esim. tyypin 2-diabeteksen riskihenkilöille käypähoitosuosituksen mukaisesti sekä työttömien terveystarkastusten kautta. Vuoden 2020 lopussa kuntosalin ovikortin (voi käydä salilla milloin vain) haltijoita oli 231.

Työikäisen väestön eriarvoisuutta ja todellista köyhyyttä voidaan arvioida toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden (25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä) määrällä. Indeksillä on korkea (3,3 %, 32 henkilöä). Kelan tilaston mukaan rääkyläläisistä kotitalouksista sai perustoimeentulotukea 69 (v. 2019).

Kunnan asukasmäärä vuoden 2020 lopussa ennakkotiedon mukaan oli 2066. Työvoiman määrä oli vuoden 2020 lopussa 798 henkilöä. Työttömiä työnhakijoita oli joulukuun 2020 lopussa 146, joka on 17 henkilöä enemmän kuin vuonna 2019. Pitkäaikaistyöttömiä oli 44 ja nuoria työttömiä alle 5. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta vuoden 2020 lopussa oli 18,3 %. Avoimia työpaikkoja oli 9. Kunnan työllistämistoimia, kuntouttavaa työtoimintaa, terapeuttista työtoimintaa sekä nuorten työpajaa tuottaa kunta ja kunnan työpaja.

Ikääntyvien toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen

Rääkylän väestö ikääntyy, joten toimintakyvyn säilyttäminen on yksi keskeisistä hyvinvoinnin kehittämistoimista. Rääkylän kunta tukee 65+ vapaa-ajan harrastamista mm. kuntosali- ja kylien liikuntaryhmä -toiminnoilla. Lisäksi 75+ väestön osalta kehitetään kotikuntoutusta Terveystalon/Siun soten yhteistyönä. Ikääntymiseen ja toimintakyvyn heikkenemiseen liittyy kaatumis- ja tapaturmariski. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 -vuotta täyttäneillä ovat viime vuosina hieman kasvaneet (34 tapauksesta 39 tapaukseen/vuosi). Kotona asuvien määrä 75 vuotta täyttäneistä on ollut vuoden 2018 tilaston mukaan 91,8%, joka täyttää valtakunnallisen suosituksen. Uudempaa tietoa ei ole saatavilla. Vuonna 2020 Pihlajakodin seniorikuntosalilla oli käyntikertoja 1100.

Kunnan strateginen terveydenedistämisen aktiivisuus ja kuntalaisten osallisuuden edistäminen

Kunnanhallitus johtaa kunnan terveyden edistämistyötä, jota resursoidaan kunnan johtoryhmästä käsin. Kuntajohdon TEA-kyselyn mukaan terveyden edistämisen kuntatasoista aktiivisuutta (vuosi 2019) voidaan arvioida TEA-viisari tuloksilla (0-100 pistettä) seuraavasti: kunnan strategisen johtamisen terveydenedistämisenaktiivisuus oli 63, väestön terveydentilan seuranta ja tarveanalyysi kunnan johdossa sai 100 pistettä. Kaikkia kunnan sektoreja koskeva terveydenedistämisenaktiivisuus vuonna 2020 oli 60 TEA-pistettä, kun koko maan keskiarvo oli 68. Uudistuneen kuntalain hengessä on lähdetty kehittämään kuntalaisten osallisuutta. Kunta-järjestö yhteistyön linjaukset on koottu Järjestöyhteistyön ohjeeseen. Rääkylän Paja (paikallinen järjestöasiain neuvottelukunta, järjestöjen yhteistyöryhmä) on kolmannen sektorin ja järjestöyhteistyön vaikuttamis- ja kuulemiskanava kuntaan päin. Osallisuuden lisäämiseksi järjestetään erilaisia tilaisuuksia esim. kuntalaisiltoja ja kyläkokouksia.